

Ένα βιβλίο ντοκουμέντο για την εισβολή των Γερμανών στη Λήμνο, για τα σκληρά χρόνια της Κατοχής, για το έργο της αντικατασκοπείας των συμμαχικών δυνάμεων «Καταδρομών Αιγαίου», για τον Ιερό Λόχο και το ΕΑΜ, για τον ολέθριο ρόλο της Βέρμαχτ και, τέλος, για την απελευθέρωση.

Έχουμε διαβάσει αμέτρητα βιβλία για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, για τα αιματηρά εκείνα γεγονότα, που κάποιος από εμάς, οι παλαιότεροι, τα ζήσαμε παιδιά και κουβαλάμε μέχρι σήμερα τη φρίκη και τον τρόμο. Όμως πρώτη φορά διαβάζω ένα βιβλίο τόσο τεκμηριωμένο και υπεύθυνο, τόσο συγκλονιστικό, με φωτογραφίες ζωντανής μαρτυρίας που απεικονίζουν κρίσιμες στιγμές, όπως εκείνη που σκαρφαλώνοντας αποβιβάζονται στον Μπουρνιά ο πλοίαρχος και ο διοικητής του ΣΠ 382, στις 25 Απριλίου 1941, αποφράδα ημέρα κατάληψης του νησιού από τα γερμανικά στρατεύματα. Ή όπως η φωτογραφία που απεικονίζει τη στιγμή της ανάρτησης της σβάστικας στο Κάστρο, την ίδια ημέρα. Πάνω από διακόσιες πενήντα φωτογραφίες, οι περισσότερες από το αρχείο του Χαράλαμπου Ποριάζη.

Και όλα εκείνα τα αποτρόπαια γεγονότα που αιματοκύλησαν εκατομμύρια ανθρώπους, ο συγγραφέας τα παρουσιάζει μέσα από επιστολές και στρατιωτικά έγγραφα, από σχεδιασμούς επίθεσης όπως η «Μαρίτα» για την κατάληψη της Λήμνου, από ημερολόγια, που δίνουν λεπτό προς λεπτό τις κινήσεις τους. Αυτά τα ημερολόγια των κινήσεων λεπτό προς λεπτό των γερμανικών στρατευμάτων, αλλά και οι ημερολογιακές αναφορές των δικών μας μυστικών υπηρεσιών, είναι τόσο συναρπαστικά, τόσο συγκλονιστικά, που ζεις μαζί τους το ρίγος ή την οργή των γεγονότων.

“Οι Γερμανοί στη Λήμνο” Ένα βιβλίο - έργο ζωής Του Χαράλαμπου Ποριάζη

Γράφει η Μαρία Λαμπαδαρίδου - Πόθου

τανικών στρατιωτικών δυνάμεων του Αιγαίου ή των γερμανικών ξηράς και ναυτικού.

Εύχομαι και ελπίζω κάποιος εκδοτικός οίκος να δεχτεί να εκδώσει αυτόν τον τόσο σημαντικό για την πρόσφατη ιστορία μας τόμο, ώστε ο καθένας να μπορέσει να τον αποκτήσει. Να ζήσει τη μνήμη εκείνη με τους ποταμούς του αίματος ακόμα να κυλούν ως στις μέρες μας.

Είναι τιμή του Χαράλαμπου Ποριάζη που τίμησε με το βιβλίο του εκείνους τους γενναίους που έδωσαν τη ζωή τους, ανώνυμοι οι πιο πολλοί, άθωοι, γιατί η ιστορική μνήμη είναι τιμή και δικαίωση και γιατί οι μάρτυρες δεν πεθαίνουν αλλά αγρυπνούν μέσα στον χρόνο περιμένοντας τη δικαίωση.

Είναι εκείνοι οι άθωοι τραγικοί που συνάντησαν στο δρόμο τους τη «μοίρα» και έπρεπε να αντιμετωπίσουν μαζί της

ζας εποχής, η Μακρόνησος και ο «εμφύλιος» πόλεμος (1946 - 1949) παραμένουν ανεξίτηλα στη μνήμη μου και πιστεύω ότι ο πόλεμος, ο κάθε πόλεμος, δεν λύνει προβλήματα και ότι το πολύ αίμα και δάκρυ που χύθηκε στη δεκαετία του '40 - και από τις δυο πλευρές - χύθηκε κρίμα και άδικα».

Θα τελειώσω με ένα μικρό κείμενο από την ημερολογιακή ανταπόκριση του Ernst Lothar Reich με τίτλο «αιφνιδιαστική απόβαση την

αυγή».

Ήταν η τελευταία εκείνη αυγή της ελεύθερης Λήμνου.

Πολύ μοιάζει η ανταπόκριση αυτή με θεατρικές οδηγίες κάποιου άρατου σκηνοθέτη για την έναρξη της θεατρικής παράστασης. Και λέω, ίσως για τους Γερμανούς, όλος εκείνος ο ολέθριος πόλεμος δεν ήταν παρά ένα θεατρικό παιχνίδι που αιματοκύλησε τον κόσμο, ένα θέατρο που παίχτηκε στην παγκόσμια σκηνή με εκατομμύρια τραγικά θύματα και με πλήρη κατάρρευση της ζωής, αλλά και με

τελευταία και μεγαλύτερα θύματα τους ίδιους.

Γράφει λοιπόν ο «γλαφυρός» ανταποκριτής :
«Τα πλοία μας αθέατα στο σκοτάδι μπήκαν στον κόλπο Μπουρνιά. Η αυγή που πλησιάζει φωτίζει ήδη με πύρινα χρώματα τον ουρανό. Τα βουνα του νησιού και τα πλεούμενα προβάλλουν σκοτεινά στην επιφάνεια της θάλασσας.

Με τις λέμβους εφόδου στέλνουμε τις πρώτες ομάδες ανα-

Χαράλαμπος Ποριάζης

Οι Γερμανοί στη Λήμνο

και στα νησιά του
ανατολικού Αιγαίου

1941-1944

...συμμαθητρίες μας, να μιλά γι' αυτές τις φωτογραφίες, τις οποίες και αγόραζε πανάκριβα όπου τις έβρισκε, και δεν ήξερα τι ακριβώς ήταν. Μια ζωή μάζευε τις ζωντανές αυτές μαρτυρίες για να τις αφήσει παρακαταθήκη στον χρόνο τον επερχόμενο, να μην ξεχαστεί ποτέ αυτός ο πόλεμος της ντροπής αλλά και του ανθρώπινου μεγαλείου. Γιατί η φρίκη, η όποια φρίκη, δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε να γεννηθεί ένα παράλληλο μεγαλείο, η αυτοθυσία, ο σιωπηλός και αφανής ηρωισμός. Και λυπάμαι που το βιβλίο αυτό είναι «εκτός εμπορίου» και δεν μπορεί να το αποκτήσει ο καθένας, να το αγοράσει, να ζήσει τα γεγονότα έτσι ακατέργαστα όπως τα γέννησε ο χρόνος εκείνος, η στιγμή, έτσι όπως υπάρχουν ακόμα με το αίμα πάνω τους ζωντανό, στις ημερολογιακές λεπτό προς λεπτό αναφορές των β...

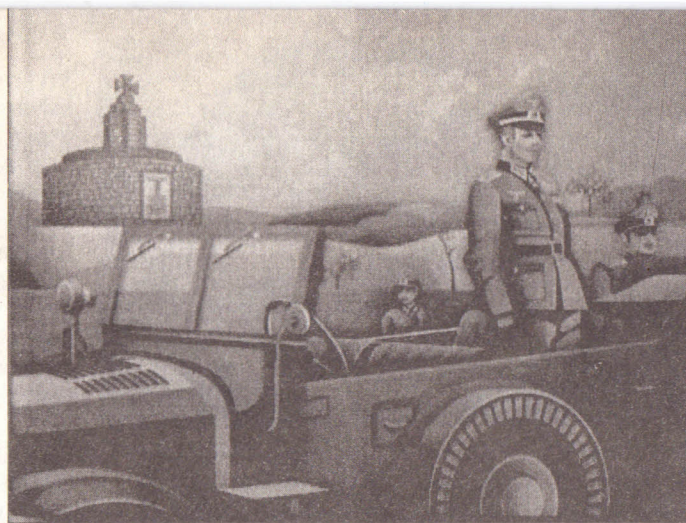
...να τα φορέσει πάνω του ο πόλεμος αυτός όλους τους ποταμούς του αίματος και όλη την οδύνη της ανθρώπινης συντριβής. Γι' αυτό και ο Ποριάζης δεν παρουσίασε τα γεγονότα με ιστορική αφήγηση αλλά τα άφησε μόνα τους να μιλήσουν, με τη δική τους γλώσσα, μέσα από τις άπειρες φωτογραφίες και μέσα από τα λεπτό προς λεπτό πολεμικά ημερολόγια.

Τόσο σεμνός ο συγγραφέας, χωρίς καμιά προσωπική προβολή, εκπλήρωσε έναν όρκο και ένα όνειρο που ξεκίνησε από τα εφηβικά του χρόνια. Ήταν έφηβος στην γερμανική Κατοχή, στο χωριό Πορτιανού, και τόσο τον σημάδεψαν τα γεγονότα εκείνα που από τότε άρχισε να αγοράζει φωτογραφίες κι ας ήταν από το υστέρημα του τα πρώτα χρόνια.

Ο ίδιος γράφει, μεταξύ άλλων, σε ένα απλό προλογικό σημείωμα:

«Έζησα έντονα τα γεγονότα της τραγικής περιόδου της χώρας μας από την 28^η Οκτωβρίου 1940 μέχρι τη λήξη του εμφυλίου, στις 29 Αγούστου 1949.

Τα βιώματά μου της Γερμανικής Κατοχής, και οι μνήμες των Δεκεμβριανών (1944), της μετά τη συμφωνία της Βάρκι-

τελευταία βήματα προς απόβαση γίνονται από τους άνδρες εντός της θαλάσσης. Τα πολυβόλα και τα οπλοπολυβόλα βάλουν εναντίον των υποθετικών στόχων μετ' ακριβείας.

Υπό την κάλυψη του πυρός των βαρέων όπλων του πεζικού, οι βάρκες μας προσεγγίζουν την ακτή, η μία κατόπιν της άλλης. Η αντίσταση στην περιοχή της ακτής συντριβεται εντός ολίγου».

Σκηνοθετικές σημειώσεις για το θέατρο της φρίκης και του παραλόγου που θα ακολουθήσει.

Ο Χαράλαμπος Ποριάζης έδωσε ένα συγκλονιστικό ντοκουμέντο της γερμανικής εισβολής στη Λήμνο αλλά και με εμβέλεια σε ολόκληρη την πληγωμένη Ελλάδα της γερμανικής κατοχής. Έργο ζωής και κατάθεση ψυχής θα το ονόμαζα. Και σίγουρα θα βοηθήσει πολλούς μελετητές για την ακριβή ερμηνεία των γεγονότων. Γιατί οι ιστορικοί μελετητές της περιόδου εκείνης δεν έχουν τελειώσει. Και έτσι γίνεται πιο πολύτιμος και σημαντικός ο τόμος αυτός, όχι μόνο για τις σπάνιες φωτογραφίες που γίνονται μάρτυρες ζωντανό των γεγονότων, αλλά και για τις αδιάσειστα τεκμηριωμένες ιστορικές πληροφορίες.

Μαρία Λαμπαδαρίδου – Πόθου